

Warszawa, 25 października 2012 r.

Piotr Zientarski
Przewodniczący
Komisja Ustawodawcza
Senat Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Przewodniczący,

Z ogromnym zadowoleniem środowisko akceptantów przyjęło do wiadomości informację o przygotowaniu przez Senat RP projektu ustawy, który odnosi się m.in. do propozycji zmian poziomu opłat za transakcje kartami płatniczy, nakładanych przez banki komercyjne i organizacje płatnicze. Inicjatywa ta potwierdza konieczność regulacji w zakresie funkcjonowania systemu płatności bezgotówkowych w Polsce kosztem przedsiębiorców i klientów.

W imieniu właścicieli firm i osób nimi zarządzających, w szczególności tych z sektora MSP, składamy serdeczne podziękowania za zaangażowanie przedstawicieli Senatu w wypracowanie projektu zmian w zakresie sposobu finansowania systemu płatności kartowych w Polsce. Doceniamy trud włożony w przygotowanie propozycji, których wcielenie w życie umożliwi poprawne zdefiniowanie alokacji kosztów przypisanych do poszczególnych uczestników tego rynku.

W naszym przekonaniu, ta cenna inicjatywa ustawodawcza doprowadzi do przełamania impasu, jaki ma miejsce od kilkunastu lat na polskim rynku, a dotyczy sposobu ustalania opłat, który nie odzwierciedla faktycznych kosztów, ponoszonych przez podmioty dziś odnoszących jednostronnie korzyści. W ten sposób została złamana zasada adekwatności, która – w systemie gospodarki wolnorynkowej – jest podstawą uczciwej konkurencji i gwarantuje rozwój rynku. Stworzony przez organizacje płatnicze system, w którym podmioty nieuczestniczące bezpośrednio w tzw. czterostronnym systemie, decydują o podziale profitów wypracowanych kosztem akceptantów, jest w naszej ocenie praktyką zgodną z działaniem zasad wolnorynkowych.

Poniżej przedstawiam proponowane modyfikacje senackiego projektu ustawy o zmianie ustawy o usługach płatniczych (druk nr 191), wraz z uzasadnieniem.

- 1. Uprzejmie proponujemy zmianę definicji „organizacji kartowej”.** Rozważenia w naszej ocenie wymaga, czy obecnie pozwala ona na objęcie także trójstronnych systemów płatności (AmEx, Diners etc.), czy też obejmuje jedynie czterostronne systemy. Jest to istotne z uwagi na fakt, że jeżeli definicja ta obejmować będzie jedynie drugą kategorię systemów płatności, projekt może zostać oceniony jako niezgodny z Konstytucją – jako naruszający zasadę równości wobec prawa). Dodatkowo wskazana byłaby zmiana sformułowania „zawierający umowy z wydawcami kart płatniczych oraz agentami rozliczeniowymi” na „zawierający umowy z wydawcami kart płatniczych lub agentami rozliczeniowymi” – nie jest bowiem regułą, że to organizacja kartowa zawiera „bezpośrednią” umowę z agentem rozliczeniowym (spójnik „lub” oznaczać będzie: z wydawcami, albo z agentami, albo z wydawcami i agentami) oraz jej prerredagowanie, bo organizacje kartowe „nie kierują zleceń płatniczych do rozrachunku” (skreślenie fragmentu *in fine* definicji).
- 2. Zawarta w projekcie definicja „opłaty interchange”** odnosi się do opłaty uiszczanej na rzecz wydawcy przez agenta. Mając na uwadze treść przedstawionego projektu ustawy, żaden przepis obecnie wyraźnie nie nakłada obowiązku na organizację kartową, a w konsekwencji występują wątpliwości natury konstytucyjnej (art. 22, 31 ust. 3 Konstytucji RP – wymóg ograniczenia wolności i praw konstytucyjnych jedynie w zakresie przydatnym do realizacji celu ograniczenia) wprowadzenia art. 38a i zestawienia go z obecną definicją IF – zwłaszcza w odniesieniu do nowotworzonej organizacji kartowej (art. 38a ust.3). Innymi słowy, czy można objąć „łżejszym” obowiązkiem nowoutworzoną organizację kartową, jeżeli brak w ogóle obowiązku w stosunku do (wszystkich) organizacji kartowych. Dodatkowo proponowana definicja „opłaty interchange”, odnosząc się do relacji wydawcy z agentem rozliczeniowym, budzi wątpliwości z punktu widzenia oceny możliwości wyegzekwowania przepisów – na co zwrócono uwagę w uzasadnieniu – gdyż będzie konieczna ocena czy proponowane regulacje należą do tzw. „przepisów wymuszających swoje zastosowanie”. Aby tak się stało, niezbędne jest spełnienie warunku, że przepisy znajdują zastosowanie do stanów faktycznych objętych ich zakresem (opłata wewnątrz krajowa na terytorium RP). W konsekwencji wskazane jest usunięcie definicji „opłaty interchange” i odniesienie regulacji do wszelkich opłat pobieranych przez agenta rozliczeniowego od akceptanta w związku z przyjmowaniem płatności dokonywanej przy użyciu karty płatniczej (*vide* pkt 3 poniżej).
- 3. Bardzo niebezpiecznym, w naszej ocenie, jest objęcie reżimem jedynie opłaty *Interchange*** stanowiącej obecnie około 85% całkowitej opłaty ponoszonej akceptanta (tzw. MSC – *Merchant Service Charge*). Istnieje bowiem ryzyko, iż banki i organizacje kartowe będą dążyły do znacznego zwiększenia opłat systemowych (marketingowych, procesingowych, licencyjnych). One również nie podlegają zasadom wolnego rynku. **Dlatego też proponujemy objęciem maksymalnym limitem sumy opłat *Interchange* oraz opłat systemowych (lub zdefiniowanych od góry jako całkowita opłata akceptanta, z wyłączeniem wynagrodzenia (marży) agenta rozliczeniowego).** Ten ostatni element podlega grze rynkowej ze względu na wysoką konkurencję usług acquiringowych w Polsce. Rekomendujemy zatem rozważenie wprowadzenia w miejsce proponowanego art. 38a ogólnego postanowienia dotyczącego wszelkich opłat pobieranych od akceptanta

przez agenta rozliczeniowego, bądź też za jego pośrednictwem, do maksymalnej stawki 0,5%, z zastrzeżeniem ust. 5 (marża agenta rozliczeniowego):

„Ust. 1. Z zastrzeżeniem ust. 5 poniżej, wszelkie opłaty pobierane od akceptanta przez agenta rozliczeniowego, bądź też za jego pośrednictwem na rzecz innych dostawców, w tym opłaty marketingowe, licencyjne oraz opłaty za przetwarzanie transakcji w związku z przyjmowaniem płatności dokonywanej przy użyciu karty płatniczej, nie mogą przekraczać 0,5% wartości jednostkowej krajowej transakcji płatniczej z tytułu płatności kartą płatniczą za pojedynczą transakcję”

„Ust. 5 Postanowienia ust. 1-4 powyżej nie dotyczą marży agenta rozliczeniowego”.

Proponowana powyżej regulacja (wszelkie opłaty, z wyłączeniem marży AR) powoduje – poprzez odniesienie do wszelkich opłat – że nie ma potrzeby przewidywać mechanizmu zakazu „przerzucenia” obniżenia opłaty interchange na inne opłaty (marketingowe, licencyjne, processingowe, etc), gdyż regulacja dotyczy wszystkich opłat, poza marżą AR.

4. Godnym rozważenia raz jeszcze jest proponowana stopniowa redukcja opłaty *Interchange*. Kluczowym argumentem za rozłożeniem obniżek w czasie jest ich ewolucyjny charakter. Jednakże, należy mieć na uwadze, iż stanowcze i jednoznaczne podejście do zmian może przyczynić się do przełamania głównej bariery rozwoju obrotu bezgotówkowego. Przypomnijmy, iż przedsiębiorcy nieprzyjmujący dziś płatności kartowych nie decydują się na takie udogodnienie dla klientów ze względu na zbyt wysoki koszt, w szczególności w ogromnej dysproporcji do tańszej obecnie gotówki. Obawiamy się, że korekta stawek dla pierwszego okresu przejściowego nie przekona potencjalnych nowych akceptantów. Warto zwrócić uwagę na inne, niższe poziomy referencyjne, według których można wyznaczyć nowe maksymalne poziomy opłat nakładanych na przedsiębiorców z tytułu akceptacji kart płatniczych. Wśród nich dwa najważniejsze to: funkcjonujące w Europie stawki transgraniczne (0,2% dla kart debetowych oraz 0,3% dla kart kredytowych) oraz te, zaproponowane przez organizację Visa dla płatności w polskim sektorze publicznym (0,2 PLN dla kart debetowych oraz 0,3 PLN dla kart kredytowych). Prosimy również o rozważenie całkowitej eliminacji art. 3 projektowanej regulacji.
5. Postulujemy również, aby ograniczyć okres przejściowy do 3 miesięcy w obowiązywaniu projektowanych regulacji poprzez zmianę art. 2 Projektu oraz okres wejścia w życie ustawy do 3 miesięcy od dnia ogłoszenia (art. 4 Projektu).
6. Zwracamy również uwagę na niemniej ważne – ze względu na konstytucyjne wartości równości wobec prawa – definicje zawarte w projekcie, które naszym zdaniem należałoby doprecyzować. Definicja „krajowej transakcji płatniczej” – obecnie nie obejmuje transakcji płatniczej świadczonej przez dostawcę płatnika lub dostawcę odbiorcy, który ma siedzibę na terytorium innego państwa członkowskiego (np. Niemcy) – działa na podstawie jednolitego paszportu z dyrektywy PSD i u.u.p. – a świadczy transakcję (usługę *acquiringową*) na rzecz akceptanta z siedzibą w RP, wobec karty płatniczej wydanej przez wydawcę z siedzibą w RP („polska karta”, „polski akceptant”, a Agent Rozliczeniowy z Niemiec). Definicja „kart debetowej” – definicja „karty debetowej”, która obecnie obejmuje wyłącznie kredyt z ustawy o usługach płatniczych, a nie kredyt z prawa bankowego. Karty kredytowe głównie opierają się właśnie o kredyt bankowy.

Składamy raz jeszcze podziękowania przedstawicielom Senatu PR za zaangażowanie w rozwiązanie problemu, który od lat jest barierą dla dynamizacji rozwoju polskich płatności elektronicznych. Wyrażamy głębokie przekonanie, iż w okresie konsultacji społecznych, proponowane opinie i postulaty środowiska akceptantów, w szczególności małego i średniego biznesu, zostaną przedyskutowane.

Z poważaniem,

Robert Łaniewski

Prezes Fundacji Rozwoju Obrotu Bezgotówkowego